

NEDERLANDS

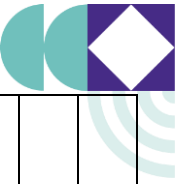
Literatuur

<p>KO</p> <p>De kleuters kennen 1.5.1 auteur, illustrator, titel, kaft.</p> <p>De kleuters kunnen 1.5.2 gedachten of gevoelens verwoorden bij het in contact komen met bekroonde jeugdliteratuur, zowel fictie als non-fictie. < bv. de Boon voor Jeugdliteratuur, de Gouden Griffel, de Kinderjury Nederland, de Leesjury Vlaanderen, de Woutertje Pieterse Prijs > 1.5.3 een eigen voorkeur tonen voor bepaalde verhalen of personages. 1.5.4 in eigen woorden de kern van een prentenboek navertellen met ondersteuning van beelden of symbolen.</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kennen 1.5.1 personage, hoofdpersonage, thema. 1.5.2 plot: belangrijkste gebeurtenissen. 1.5.3 context: tijd en plaats.</p> <p>De leerlingen kunnen 1.5.4 voor hen geschikte boeken kiezen uit een variatie aan genres, passend bij het leesdoel en de eigen leesvoorkeur. 1.5.5 aangereikte en zelfgekozen bekroonde jeugdliteratuur lezen, zowel fictie als non-fictie. < bv. de Boon voor Jeugdliteratuur, de Gouden Griffel, de Kinderjury Nederland, de Leesjury Vlaanderen, de Woutertje Pieterse Prijs > 1.5.6 verwoorden waarom een tekst aanspreekt. 1.5.7 verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst. 1.5.8 complexere verhaallijnen navertellen. 1.1.4 teksten en boeken lezen met aandacht en doorzettingsvermogen.</p>	<p>L6</p> <p>De leerling kent 1.5.1 vertelperspectief: ik-verteller.</p> <p>De leerling kan 1.5.2 literaire voorkeuren verwoorden binnen fictie, non-fictie en bekroonde jeugdliteratuur. 1.5.3 De leerling kan zelfgekozen bekroonde jeugdliteratuur lezen, zowel fictie als non-fictie < bv. de Boon voor Jeugdliteratuur, de Gouden Griffel, de Kinderjury Nederland, de Leesjury Vlaanderen, de Woutertje Pieterse Prijs > 1.5.4 elementen uit de tekst situeren binnen zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis.</p>
--	--	--

Interactie met literatuur

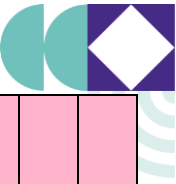
Leesidentiteit

MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.5.3	NL.087 NL.088		NL.577		<p>Herkennen een variatie aan soorten boeken en genres.</p> <p>Voorbeelden <i>Variatie aan soorten boeken:</i> prentenboeken, voorleesboeken, zoekboeken, eerste leesboeken, luisterboeken, dichtbundels, weetjesboeken (informatieve boeken)</p>									

				Variatie aan genres: sprookjes, fantasieverhalen, dierenverhalen, verhalen over het dagelijks leven, kinderversjes													
L4 1.5.4 L6 1.5.3	NL.089		NL.578	Illustreer een grote variatie aan genres. Voorbeelden <i>Variatie aan genres:</i> <ul style="list-style-type: none"> • fictie: avonturenverhalen, misdaadverhalen, dierenverhalen, griezelverhalen, historische verhalen, grappige verhalen, fantasieverhalen, realistische verhalen • non-fictie: informatie, biografie, geschiedenisboeken, boeken over wetenschap en natuur, boeken over persoonlijke ontwikkeling, instructieve boeken, verhalende non-fictie, reisboeken, boeken over vrije tijd en hobby, boeken over mens en maatschappij • stripverhalen • gedichtenbundels 													
KO 1.5.3			NL.579	Lezen doelgericht. MIA <i>Lezen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • een grote variatie aan boeken en teksten • aangereikte literaire teksten en boeken • zelfgekozen literaire teksten en boeken op basis van interesse, voorkeur en leesmotivatie • fictie- en non fictie • bekroonde jeugdliteratuur 													
KO 1.5.3			NL.580	Selecteren teksten en boeken. MIA <i>Teksten en boeken:</i> <ul style="list-style-type: none"> • een variatie aan genres • passend bij de eigen leesvoorkeur 													
L4 1.5.4	NL.094		NL.581	Selecteren teksten en boeken. MIA <i>Teksten en boeken:</i> <ul style="list-style-type: none"> • uit een variatie aan genres • passend bij de eigen leesvoorkeur • passend bij het leesdoel 													
KO 1.5.3	LL.110 BU.099	NL.606	NL.582	Duiden hun boekkeuze.													

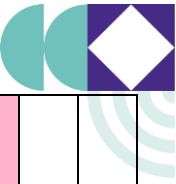
					<p>MIA <i>Boekkeuze:</i> eigen interesse, voorkeur, leesmotivatie</p>														
L4 1.5.4	NL.089 NL.094 LL.112 BU.100	NL.607	NL.583		<p>Duiden hun boekkeuze.</p> <p>MIA <i>Boekkeuze:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • aangereikte of zelfgekozen boeken • fictie- en non fictie • leesdoel: ter ontspanning, om te leren, om iets te weten te komen • eigen interesse, voorkeur, leesmotivatie • eigen leesvaardigheid <p>Te hanteren begrippen fictie, non-fictie, de tekst</p> <p>Voorbeelden <i>Boekkeuze duiden:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik ben gefascineerd door insecten en weet er al veel over, als ik nog meer te weten wil komen, neem ik geen eenvoudig boek over insecten, want wat daar in staat weet ik waarschijnlijk al. (leesdoel) • Lezen in het Nederlands vind ik nog altijd een beetje moeilijk omdat Frans mijn thuistaal is. Daarom kies ik boeken die ik ook in het Frans kan lezen. Thuis lees ik de Franse versie, in de klas lees ik de Nederlandse versie. Op die manier kan ik ook boeken lezen in het Nederlands, die nog wat moeilijk voor me zijn. (eigen leesvaardigheid) 														
L6 1.5.2	BU.101	NL.608	NL.584		<p>Verwoorden literaire voorkeuren.</p> <p>MIA <i>Literaire voorkeur:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bekroonde kinder- en jeugdliteratuur • fictie en non-fictie <p>Voorbeelden <i>Literaire voorkeur:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik lees graag waargebeurde verhalen over dingen die we in de geschiedenislessen leren. Zo kan ik me beter inleven in hoe het vroeger was. (fictie) • Ik ben altijd nieuwsgierig naar de laatste nieuwe boeken die bekroond werden door de leesjury! 														

L4 1.5.4 L6 1.5.2	LL.052 LL.053 LL.054		NL.585		Reflecteren over hun boekkeuze.												
Literatuur lezen																	
MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
KO 1.5.4	NL.119 NL.577		NL.586		Lezen een grote variatie aan boeken en teksten. MIA <i>Variatie aan boeken en teksten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • uit een variatie aan genres • aangereikte teksten en boeken • zelfgekozen teksten en boeken op basis van interesse, voorkeur en leesmotivatie • fictie- en non fictie • bekroonde kinder- en jeugdliteratuur 												
L4 1.5.5 L4 1.1.4	NL.119 NL.578		NL.587		Lezen een grote variatie aan literaire boeken en teksten. MIA <i>Variatie aan literaire boeken en teksten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • uit een variatie aan genres • aangereikte literaire teksten en boeken • zelfgekozen literaire teksten en boeken op basis van interesse, voorkeur en leesmotivatie • fictie- en non fictie • bekroonde kinder- en jeugdliteratuur 												
L6 1.5.3	NL.119 NL.578		NL.588		Lezen een grote variatie aan literaire boeken en teksten. MIA <i>Variatie aan literaire boeken en teksten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • uit een variatie aan genres • aangereikte literaire teksten en boeken • zelfgekozen literaire teksten en boeken op basis van interesse, voorkeur en leesmotivatie • fictie- en non fictie • bekroonde kinder- en jeugdliteratuur • teksten over alle vakken heen 												

KO 1.5.4	NL.070 NL.072 NL.074	NL.073	NL.589		<p>Vertellen in eigen woorden een (prenten)boek na.</p> <p>MIA <i>Navertellen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de verhaallijn • de kern van het verhaal • mét ondersteuning van beelden of symbolen • zonder ondersteuning van beelden of symbolen 												
L4 1.5.8	NL.076 NL.077 NL.078	NL.075	NL.590		<p>Vertellen complexere verhaallijnen na.</p>												
KO 1.5.1			NL.591		<p>Benoemen onderdelen van boeken en teksten.</p> <p>MIA <i>Onderdelen van boeken en teksten:</i> auteur, illustrator, titel, kaft</p> <p>Te hanteren begrippen de titel, de kaft, de auteur, de illustrator</p>												
L4 1.5.2	NL.078	NL.075	NL.592		<p>Beschrijven de plot van een literaire tekst.</p> <p>MIA <i>Literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verhalende tekst, rijk taalgebruik <p><i>Plot:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de belangrijkste gebeurtenissen <p>Te hanteren begrippen de plot, de belangrijkste gebeurtenis</p>												
L4 1.5.1 L4 1.5.3	NL.075		NL.593		<p>Benoemen elementen uit een literaire tekst.</p> <p>MIA <i>Literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verhalende tekst, rijk taalgebruik <p><i>Elementen uit een literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • personage, hoofdpersonage • thema • context: tijd en plaats 												

					Te hanteren begrippen het personage, het hoofdpersonage, het thema, de plaats, de tijd														
L6 1.5.1			NL.594		Benoemen elementen uit een literaire tekst. MIA <i>Literaire tekst:</i> <ul style="list-style-type: none"> verhalende tekst, rijk taalgebruik <i>Elementen uit een literaire tekst:</i> <ul style="list-style-type: none"> vertelperspectief: de 'ik-verteller' Te hanteren begrippen het vertelperspectief, de ik-verteller														
L6 1.5.4	LL.022		NL.595		Situëren elementen uit een literaire tekst binnen hun vakspecifieke kennis en voorkennis. MIA <i>Literaire tekst:</i> verhalende tekst, rijk taalgebruik														
Omgaan met literatuur																			
MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn														
	BU.001	NL.586	NL.596		Herkennen hoe je zorg draagt voor boeken. MIA <i>Zorg dragen voor boeken:</i> <ul style="list-style-type: none"> de kaft en de bladen netjes en gaaf houden bladeren in het boek door het hoekje van de bladzijde vast te nemen en voorzichtig om te slaan na het lezen boeken terugplaatsen op hun plek 														
	BU.002 BU.003	NL.586 NL.587	NL.597		Beschrijven hoe je zorg draagt voor boeken. MIA <i>Zorg dragen voor boeken:</i> <ul style="list-style-type: none"> de kaft en de bladen netjes en gaaf houden bladeren in het boek door het hoekje van de bladzijde vast te nemen en voorzichtig om te slaan na het lezen boeken terugplaatsen op hun plek 														
			NL.598		Gaan zorgzaam met boeken om.														

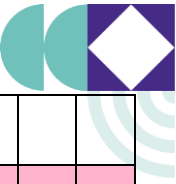
L4 1.1.4 L4 1.5.5	LL.009 LL.010		NL.599		Tonen doorzettingsvermogen wanneer het lezen uitdagend of moeilijk is MIA <i>Tonen:</i> in verschillende leescontexten													
L4 1.5.5 L6 1.5.3	IT.049 IT.053		NL.600		Gebruiken verschillende (digitale) bronnen om informatie te verzamelen over kinder- en jeugdliteratuur. MIA <i>Informatie over kinder- en jeugdliteratuur:</i> auteur, illustrator, titel, onderwerp, korte inhoud, leeftijdscategorie													
Sprekens over literatuur																		
MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn													
KO 1.5.2	SV.007 SV.008 SV.009 BU.099		NL.601		Drukken de eigen beleving bij het beluisteren van teksten uit. MIA <i>Teksten:</i> <ul style="list-style-type: none"> fictie en non-fictie bekroonde kinder- en jeugdliteratuur <i>Eigen beleving:</i> <ul style="list-style-type: none"> de inhoud van het boek: persoonlijke interesse, herkenbare situatie, herkenbaar personage, emoties en gedachten die het teweeg brengt illustraties in het boek: kleurgebruik, details, herkenbaarheid de vorm van de tekst in het boek: rijmvorm, tekstopmaak, lettertypes 													
L4 1.5.5 L4 1.5.7	SV.008 SV.009 BU.100 BU.101 NL.098		NL.602		Drukken de eigen beleving bij het lezen van teksten uit. MIA <i>Teksten:</i> <ul style="list-style-type: none"> fictie en non-fictie bekroonde kinder- en jeugdliteratuur <i>Eigen beleving:</i> <ul style="list-style-type: none"> de inhoud van het boek: persoonlijke interesse, herkenbare situatie, herkenbaar personage, emoties die het teweeg brengt illustraties in het boek: tekenstijl, kleurgebruik, details, herkenbaarheid de vorm van de tekst in het boek: doorlopende tekst, rijmvorm, tekstopmaak, lettertypes 													

					<ul style="list-style-type: none"> de structuur van de tekst in het boek: indeling in hoofdstukken, indeling in alinea's al dan niet met tussentitels, 												
KO 1.5.2	NL.412 NL.413		NL.603		<p>Gaan in gesprek over boeken, teksten en bijhorende illustraties.</p> <p>MIA <i>In gesprek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> leesvoorkeuren geven vragen stellen en antwoorden geven 												
L4 1.5.6	NL.098 NL.108 NL.413 NL.414 LL.048		NL.604		<p>Spreken met elkaar over boeken, teksten en bijhorende illustraties.</p> <p>MIA <i>Spreken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> leesvoorkeuren geven leesmotivatie beschrijven leesdoel formuleren vragen stellen en vragen beantwoorden eigen meningen formuleren <p>Te hanteren begrippen de motivatie</p>												
L6 1.5.2	NL.098 NL.099 NL.108 NL.415	LL.049	NL.605		<p>Spreken met elkaar over boeken, teksten en bijhorende illustraties.</p> <p>MIA <i>Spreken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> leesvoorkeuren geven leesmotivatie beschrijven leesdoel formuleren vragen stellen en vragen beantwoorden eigen meningen formuleren de eigen mening beargumenteren 												
KO 1.5.3		NL.582	NL.606		<p>Duiden hun leesvoorkeuren aan.</p> <p>MIA <i>Leesvoorkeuren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> bepaalde verhalen bepaalde personages 												
L4 1.5.4		NL.583	NL.607		<p>Illustreer hun literaire leesvoorkeuren.</p> <p>MIA</p>												

				<p><i>Literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verhalende tekst, rijk taalgebruik <p><i>Leesvoorkeuren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bepaalde verhalen • bepaalde personages • bepaalde reeksen • bepaalde genres 														
L6 1.5.2		NL.584	NL.608	<p>Illustreren hun literaire leesvoorkeuren.</p> <p>MIA</p> <p><i>Literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verhalende tekst, rijk taalgebruik <p><i>Leesvoorkeuren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bepaalde verhalen • bepaalde personages • bepaalde reeksen • bepaalde genres • bepaalde auteur(s) 														
L4 1.5.6 L6 1.5.2			NL.609	<p>Verwoorden waarom een literaire tekst aanspreekt.</p> <p>MIA</p> <p><i>Literaire tekst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verhalende tekst, rijk taalgebruik <p>Voorbeelden</p> <p><i>Waarom een literaire tekst aanspreekt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik lees graag boeken van die bepaalde auteur omdat in diens verhalen grappige dingen gebeuren. (emotie) • Ik ben niet zo'n lezer. Ik kan me moeilijk concentreren op een verhaal. Daarom kies ik liefst een boek met veel prenten in of een boek met korte hoofdstukken. (vorm) 														

<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen 1.5.5 experimenteren met taal en verhalen via spreken, tekenen en eenvoudige spelvormen.</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen 1.5.9 op basis van voorbeelden een eigen talige creatie maken. < bv. een verhaal, een gedicht, een toneeldialoog ></p>	<p>L6</p> <p>De leerling kan 1.5.5 een eigen talige creatie mondeling of schriftelijk presenteren. < bv. een verhaal, een gedicht, een toneeldialoog ></p>
--	--	--

Creatieve expressie in taal														
Creatief spreken														
MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.5.5	NL.003 NL.378 NL.516		NL.610		Zetten op een speelse en creatieve manier gesproken taal in. MIA <i>Speels en creatief:</i> <ul style="list-style-type: none"> de eigen verbeelding oproepen experimenteren met taal talig creëren <i>Inzetten:</i> <ul style="list-style-type: none"> in spelsituaties bij vertelrondes 									
KO 1.5.5	NL.003 MV.048 MV.049		NL.611		Drukken zichzelf op creatieve wijze uit. MIA <i>Creatief:</i> <ul style="list-style-type: none"> vanuit de eigen verbeelding experimenteren met taal talig creëren <i>Uitdrukken:</i> <ul style="list-style-type: none"> in gesproken taal 									
L4 1.5.9	MV.049 NL.499		NL.612		Drukken zichzelf op creatieve wijze uit.* MIA <i>Uitdrukken:</i> <ul style="list-style-type: none"> in gesproken taal met een groeiende hoeveelheid woordenschat <i>*op basis van voorbeelden</i>									
L4 1.5.9 L6 1.5.5			NL.613		Gebruiken een creatieve taal bij het spreken.* <i>*op basis van voorbeelden</i>									
	NL.499		NL.614		Gebruiken een rijke taal op een creatieve manier. MIA <i>Gebruiken:</i>									

				<ul style="list-style-type: none"> • bij vertelrondes • gebruik makend van tekeningen, letters, cijfers en al dan niet uitgevonden tekens 											
L4 1.5.9 L6 1.5.5	SV.00 8 MV.0 90		NL.619	<p>Gebruiken geschreven taal om zich creatief uit te drukken.</p> <p>MIA <i>Creatief uitdrukken:</i> de eigen gedachten, ervaringen en gevoelens</p>											
L4 1.5.9 L6 1.5.5	NL.48 8 NL.48 9 NL.49 8 NL.52 3 NL.52 4 NL.53 2		NL.620	<p>Gebruiken een rijke taal om zichzelf creatief uit te drukken in schrijfproducten.</p> <p>Voorbeelden <i>Rijke taal:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • synoniemen, antoniemen • bijvoeglijke naamwoorden • figuurlijk taalgebruik 											
L4 1.5.9 L6 1.5.5	NL.11 8 NL.12 9 NL.13 3 NL.27 4 NL.27 5 NL.27 6 NL.27 7 NL.27 9 NL.28 0 MV.0 55		NL.621	<p>Bedenken een eigen geschreven talige creatie.*</p> <p>Voorbeelden <i>Talige creaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • een gedicht met een bepaald rijmschema • een rap • een brief • een verhaal met begin, midden, slot • een mop met een verrassende wending of clou • een toneel- of filmdialoog • een songtekst <p><i>*op basis van voorbeelden</i></p>											
L4 1.5.9 L6 1.5.5			NL.622	<p>Schrijven steeds rijker wordende teksten om zichzelf creatief uit te drukken in schrijfproducten.</p> <p>MIA <i>Rijkere teksten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de tekst bevat steeds meer details • karakters worden steeds meer uitgediept • ideeën worden steeds dieper uitgewerkt 											